

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ З РІЗНИМИ ТИПАМИ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕНЬ

Резюме

Мета статті полягає у дослідженні складових психологічного благополуччя майбутніх психологів з різними типами мотивації досягнень. Для дослідження мотивації досягнень студентів були використані «Методика діагностики особистості на мотивацію до успіху» та «Методика діагностики на мотивацію до уникнення невдач» Т. Елрса та методика «Шкали психологічного благополуччя» К. Ріффа у адаптації Т.Д. Шевеленкової та Т.П. Фесенко. Досліджено проблема мотивації досягнень та психологічного благополуччя майбутніх психологів. Враховуючи рівні одночасно двох методик дослідження мотивації, було виокремлено чотири групи студентів з різними типами мотивації досягнень та охарактеризовані психологічні особливості майбутніх психологів за типами мотивації досягнень. Визначено, що для майбутніх психологів притаманно середній рівень мотивації до успіху та високий рівень мотивації до уникнення невдач. Найбільшого рівня розвитку основні складові психологічного благополуччя виявлено у студентів з другим типом мотивації досягнень, що характеризуються високим і занадто високим рівнем мотивації до успіху та низьким і середнім рівнем мотивації до уникнення невдач. Студентам другого типу мотивації досягнень притаманно високі рівні прояву майже усіх складових психологічного благополуччя. Наступними за рівнем розвитку складових суб'єктивного благополуччя є студенти-психологи з першим (з високим і дуже високим рівнем мотивації до успіху та мотивації до уникнення невдач) та четвертим типом мотивації досягнень (з низьким і середнім рівнем мотивації до уникнення невдач та мотивації до успіху), але більшість складових психологічного благополуччя у четвертій групі знаходяться на нижній межі середнього рівня прояву. Найменш розвинуті основні складові психологічного благополуччя у студентів з третім типом мотивації досягнень (з високим, занадто високим рівнем мотивації до уникнення невдач та низьким і середнім рівнем мотивації до успіху) у яких виявлений низький рівень розвитку майже усіх складових психологічного благополуччя. Актуальним напрямком подальших досліджень є вивчення механізмів та закономірностей впливу мотивації досягнень на самоефективність у процесі професійної підготовки майбутніх психологів.

Ключові слова: мотивація; мотивація досягнень; мотивація до успіху; мотивація до уникнення невдач; психологічне благополуччя; складові психологічного благополуччя; майбутні психологи.

Вступ. Професійна підготовка та становлення майбутніх психологів потребує активності у досягненні цілей, професійного та особистісного саморозвитку, організації власної діяльності, актуалізації власних ресурсів і потенціалів, пошуку шляхів подолання перешкод у вирішенні професійних завдань, спрямованості на досягнення конструктивного результату, що залежить від особливостей мотиваційної сфери студентів. Особливості мотиваційної сфери пов'язані з емоційно-смыслову сферою особистості, визначають характер емоційних переживань, спонукають до діяльності та виступають провідним чинником регуляції активності. Особливості домінуючих мотивів майбутнього психолога визначають результативність і професійний рівень надання психологічних послуг, відчуття психологічного благополуччя, здатність зберігати психічне та фізичне здоров'я, ефективно діяти у складних та невизначених умовах.

Проблема мотивації досягнень, різновиди мотиваційних утворень, онтогенетичні аспекти мотиваційної сфери особистості досліджувалася вітчизняними авторами – В.Г. Асєєв, І.А. Васильєв, Є.П. Ільїн, Г.С. Костюк, В.І. Ковальов, О.О. Крєвська, О.М. Леонтєв, В.М. Матюхіна, П.М. Якобсон та ін., особливості навчальної мотивації студентів представлені у роботах М.Г. Вієвської, А.І. Гебос, О.С. Гребенюк, Л.Г. Красовської, Н.М. Лисовець, І.В. Ляшенко та ін., розвиток мотиваційної сфери у підготовці студентів-психологів – Ж.П. Вірна, Ф.М. Подшивайлов, В.І. Тернопільська, Г.О. Хомич, Т.С. Яценко. Наукові дослідження у сфері мотивації вказують на значущість мотиваційних орієнтацій студентів у забезпеченні якості підготовки та конкурентоспроможності майбутніх фахівців, здатності до самоосвітньої діяльності та професійної самореалізації студентів-психологів (Вієвська & Красовська, 2011; Крєвська, 2016; Подшивайлов, 2014).

Проблема психологічного благополуччя представлена роботами Н. Бредб'орн, Е. Дінер, А. Вотермен, К. Ріфф, Т.Д. Шевеленкової, П.П. Фесенко, які розглядають психологічне благополуччя як складне переживання задоволеності власним життям, що включає актуальні та потенційні аспекти життя особистості.

Мета статті полягає у дослідженні складових психологічного благополуччя майбутніх психологів із різними типами мотивації досягнень.

Методики дослідження. Для дослідження мотивації досягнень студентів-майбутніх психологів були використані «Методика діагностики особистості на мотивацію до успіху» та «Методика діагностики на мотивацію до уникнення невдач» Т. Елерса. Згідно з методиками, рівень мотивації відноситься до низького при показниках 1-10 балів, середній рівень – при показниках 11-16 балів, високий рівень мотивації складає інтервал 17-20 балів, результат понад 21 бал свідчить про занадто високий рівень мотивації.

З метою дослідження складових психологічного благополуччя була застосована методика «Шкали психологічного благополуччя» К. Ріффа (адаптація Т.Д. Шевеленкової, Т.П. Фесенко). Методика дозволяє виявити рівні прояву основних складових психологічного благополуччя та складається з таких шкал: позитивні відносини з оточуючими; автономія; управління середовищем; цілі в житті; особистісне зростання, самоприйняття. Методика складається з 84 запитань. Низькому рівню відповідає результат 1-3 стена, середньому – 4-7 стенив, високому рівню – 8-10 стенив (Шевеленкова & Фесенко, 2005).

Результати. Дослідження мотивації досягнень майбутніх психологів було розпочато з діагностики рівня мотивації до успіху та мотивації до уникнення невдач. У дослідженні взяли участь 93 досліджуваних – студенти Хмельницького національного університету спеціальності «Психологія».

Результати дослідження мотивації досягнень серед студентів виявили, що загалом студентам притаманно середній рівень мотивації до успіху (середнє значення складає $13,15 \pm 2,91$) та високий рівень мотивації до уникнення невдач ($17,54 \pm 2,70$). Результати діагностики рівнів мотивації до успіху майбутніх психологів представлені на рис. 1.

Рис. 1. Рівні розвитку мотивації до успіху майбутніх психологів

Майже половина студентів-майбутніх психологів характеризуються низьким рівнем мотивації до успіху. Такі студенти не орієнтуються на досягнення конкретного та конструктивного результату у своїй діяльності та власному розвитку, не ставлять за мету досягнення власних цілей і не виявляють активність у сфері особистих досягнень. Третини студентів притаманний середній рівень мотивації до успіху, тобто такі студенти у своїй діяльності орієнтуються на досягнення мети, але не намагаються використати весь арсенал своїх здібностей і ресурсів. При виникненні труднощів та ускладнень рівень домагань у них знижується та при несприятливих обставинах вони схильні відмовитися від бажаної мети. Високою мотивацією досягнення успіху керуються лише 12,3% майбутніх психологів, які виявляють активність у постановці мети та реалізації спланованої діяльності, при виникненні перепон схильні здійснювати активний пошук їх подолання не залежно від зовнішніх чинників та невдалих спроб. Студенти із занадто високим рівнем мотивації досягнення успіху (лише 5,6% студентів) характеризуються зниженням ефективності діяльності при виникненні перешкод чи високій значущості мети, схильні до підвищення рівня активності без урахування об'єктивних обставин та ефективності застосовуваних стратегій.

Дослідження рівнів мотивації до уникнення невдач виявило, що майже половині майбутніх психологів притаманно високий (42,8%) та занадто високий (7,5%) рівень мотивації до уникнення невдач (рис. 2).

Рис. 2. Рівні розвитку мотивації до уникнення невдач майбутніх психологів

Студенти з такою мотивацією характеризуються переживанням широкого спектру негативних емоцій, невпевненістю у власних силах, орієнтацією на невдалий результат, очікуванням деструктивних наслідків своєї діяльності, схильністю до захисної поведінки та уникання невдачі, неприємних переживань відносно результату діяльності. Невдачі знижують привабливість цілі та вимагають обирати занадто легкі чи занадто складні та не завжди бажані цілі, що викликає дезорганізацію у плануванні діяльності, побудові життєвих перспектив та особистісних досягнень. Низький рівень мотивації до захисту допомагає студентам уникати негативних емоційних переживань, діяти активно, рішуче, знижує рівень тривожності, що може сприяти зниженню рівня передбачення небажаних наслідків і результатів діяльності, відсутності плану подолання невдач. Студенти із середнім рівнем мотивації до уникнення невдач (25,1%) виявляють себе менш активними та ініціативними, вони не дуже наполегливі та відповідальні у навчальній діяльності, але більш емоційно стабільні, ніж студенти з високими рівнями мотивації до захисту.

Дослідження мотивації досягнень майбутніх психологів, урахувавши одночасно результати двох наведених вище методик, доцільно проводити у матричній формі (табл.1).

Таблиця 1

Матриця типів мотивації досягнень

Рівні мотивації за методикою «Мотивація до уникнення невдач»	Рівні мотивації за методикою «Мотивація до успіху»			
	Низький	Середній	Високий	Занадто високий
Низький	IV	IV	II	II
Середній	IV	IV	II	II
Високий	III	III	I	I
Занадто високий	III	III	I	I

Студенти першого типу мотивації досягнень характеризуються високими та занадто високими рівнями як мотивації до успіху, так і мотивації до уникнення невдач. Для таких студентів характерно високий рівень особистих домагань, високий рівень ініціативи та відповідальності, широкий спектр переживання негативних емоцій, ретельне планування своєї діяльності та обмірковування наслідків у випадку невдачі, пошук та активізація усіх доступних ресурсів, можуть обирати цілі неадекватні їх можливостям, вони схильні до емоційної нестабільності та виснаження.

Студентам другого типу мотивації досягнень притаманні високий та занадто високий рівень мотивації до успіху та низький і середній рівень мотивації до уникнення невдач. Діяльність і поведінка таких студентів спрямовується на досягнення конкретного результату та реалізацію власних потреб, інтересів, цінностей і переконань. Навчальна діяльність студентів супроводжується позитивним емоційним фоном, задоволенням від докладання зусиль для досягнення бажаного результату, формуванням позитивних життєвих перспектив, актуалізацією здібностей та наявних ресурсів, бажанням здобувати нові знання та навички, орієнтацією на пошук нових шляхів подолання труднощів, підвищення власної компетентності у різних сферах, студенти цілеспрямовані, самостійні, схильні до конкуренції, доводять вирішення завдань до кінця, гнучкі в перегляді своїх цілей і планів на майбутнє.

Третя група студентів із високим і занадто високим рівнем мотивації до уникнення невдач та низьким і середнім рівнем мотивації до успіху, маючи досвід невдач, переживають широке коло негативних емоцій, часто пригнічені, почувають себе безпорадними, спрямовують свої зусилля на уникнення відповідальності, активності, планування засобів уникнення осуду, схильні до

використання захисних механізмів, пасивних копінг-стратегій, не використовують свій потенціал, легко відмовляються від поставлених цілей та особистих домагань, намагаються не вирішувати складні завдання, а невпевненість та зниження інтересу до досягнення цілі деструктивно впливає на професійну та особистісну реалізацію.

Четверта група студентів із низьким і середнім рівнями мотивації до уникнення невдач та мотивації до успіху в більшості ситуацій ззовні виглядає спокійно та впевнено за рахунок зниження рівня очікувань успіхів, ніколи не порушує прийнятих норм, але й не переймається невдачами та негативними наслідками, добре орієнтується в поточній ситуації, студенти схильні уникати вирішення складних завдань, пояснюючи тим, що їм це не цікаво, недооцінюють власний потенціал та здібності, не відчувають себе впевнено та не вважають, що можуть на щось вплинути, легко заводять друзів поза навчально-професійною діяльністю та характеризуються позитивним емоційним фоном.

Дослідження складових психологічного благополуччя майбутніх психологів із різними типами мотивації досягнень проводилося за допомогою методики «Шкали психологічного благополуччя» К. Ріффа. Стан психологічного благополуччя характерний при усвідомленості та відчутті цілісності життя, задоволенні власних потреб та досягненні значущих цілей на певному життєвому етапі. Результати дослідження групи студентів із першим типом мотивації досягнень, з високими та занадто високими рівнями мотивації до успіху та мотивації до уникнення невдач, виражені у стенах та представлені на рис. 3.

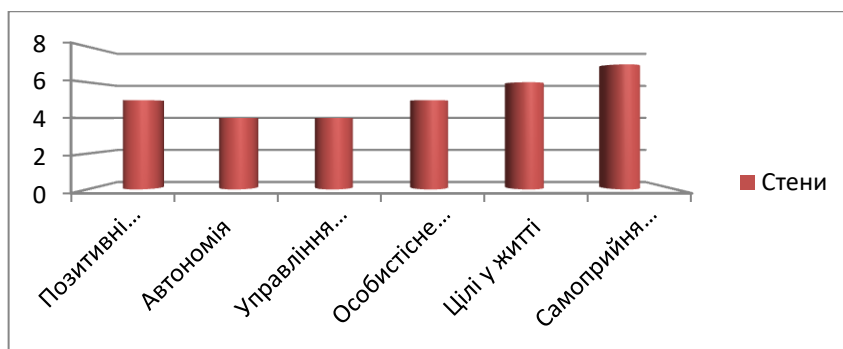

Рис. 3. Рівні складових психологічного благополуччя студентів з першим типом мотивації досягнень

Жодна зі складових психологічного благополуччя у студентів-майбутніх психологів не розвинена на високому рівні. Максимальні значення отримали шкали «Самоприйняття» – 7 стенив та «Цілі у житті» – 6 стенив, що відповідає середньому рівню. Це свідчить про позитивне ставлення студентів до себе, прийняття своїх позитивних і негативних рис, але іноді ця оцінка залежить від ситуативних факторів. Професійні знання та вплив практично-орієнтованих дисциплін дозволяє розширити рівень обізнаності та усвідомлення студентами власних особистісних властивостей, їх позитивних та негативних потенціалів, що дозволяє підвищувати самоефективність та успішність навчальної діяльності. Результати за шкалою «Цілі у житті» вказують на наявність цілей, їх усвідомлення, наявність переконань, якими керуються студенти у широкому колі ситуацій, але такі уявлення вміщують негативні переживання та цілісно не осмислені.

Найнижчі показники визначені за шкалами «Автономія» та «Управління середовищем», що вказує на не повністю сформовану здатність протистояти соціальному тиску у своїх думках та поведінці, схильність оцінювати себе, виходячи з власних стандартів, орієнтацію на думку інших при ухваленні важливих рішень. Результати шкали «Управління середовищем» говорять про те, що майбутні психологи нерідко втрачають можливість ефективно використовувати різні життєві обставини, що задовольняють особистісні потреби і цінності, намагаються відповідати прийнятим нормам і стандартам ціною пригнічення особистого комфорту, часто відчувають безсилля, тривогу, нездатність справитися з новими завданнями та новими обставинами, схильні до емоційного вигорання та виснаження.

Студентам другого типу мотивації досягнень притаманні високий та занадто високий рівень мотивації до успіху та низький і середній рівень мотивації до уникнення невдач (рис. 4).

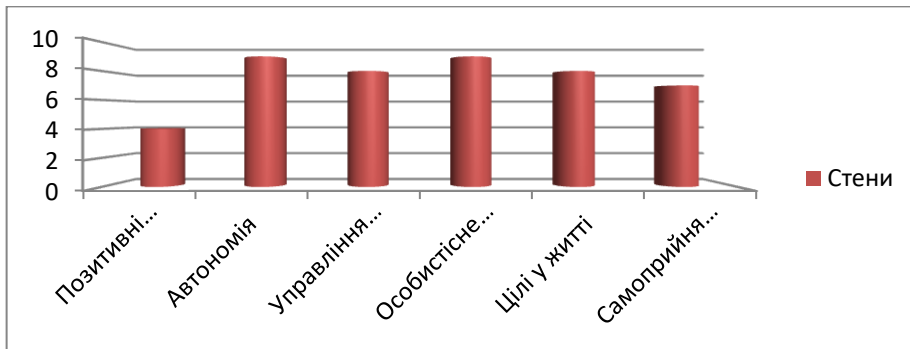

Рис. 4. Рівні складових психологічного благополуччя студентів із другим типом мотивації досягнень

Студенти-майбутні психологи з такими особливостями мотивації досягнень характеризуються домінуванням таких складових психологічного благополуччя, як «Автономія» – 9 стенив, «Особистісне зростання» – 9 стенив, «Цілі у житті» – 8 стенив та «Управління середовищем» – 8 стенив, що свідчить про високий рівень їх прояву. Студенти цієї групи характеризуються добре продуманою системою цілей і планів на життя, баченням себе в майбутньому та чітким розумінням набору якостей, вмінь і навичок, що необхідні для їх реалізації. Такі студенти самостійно висувають та приймають рішення щодо постановки життєвих цілей та мети власної активності у певний період часу, активно їх реалізують та самостійно корегують результати такої діяльності, характеризуються чітким усвідомленням та розумінням своїх дій. Вплив професійних знань відображається на розвитку здатності студентів ефективно використовувати свої потенційні можливості, актуалізувати необхідні якості у відповідних ситуаціях, що дозволяє використовувати такі ресурси оточуючого середовища, які для інших студентів залишаються недосяжними. Професійна навичка фіксувати результати власного розвитку та змін, дозволяє чітко та свідомо керувати власним особистісним розвитком та ставити конкретні цілі щодо змін своєї особистості. Результати такої діяльності та психологічні знання створюють умови для достатньо високого рівня прийняття себе, усвідомлення позитивного та деструктивного потенціалу різних властивостей своєї особистості та здатності актуалізувати необхідні. Розуміння психологічних механізмів дає можливість студентам-майбутнім психологам розуміти природу, причини та особливості власної поведінки та поведінки інших, що дає їм додаткові ресурси в досягненні поставлених цілей. Найнижчі результати в цій групі майбутніх психологів виявлені за шкалою «Позитивні відносини», що можна пояснити наявністю високих амбіцій та сконцентрованою на власних цілях, власному розвитку, що супроводжується частими конфліктами з оточуючими, а нестача часу не дає змоги приділяти багато часу на дружнє спілкування.

Результати третьої групи студентів із високим, занадто високим рівнем мотивації до уникнення невдач та низьким і середнім рівнем мотивації до успіху представлені на рис. 5.

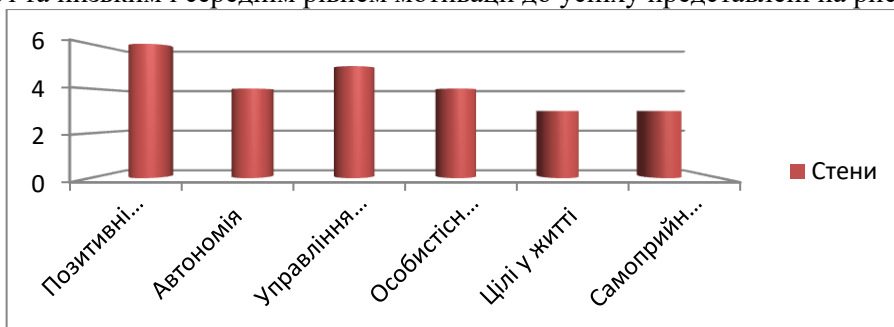

Рис. 5. Рівні складових психологічного благополуччя студентів із третім типом мотивації досягнень

Студенти-майбутні психологи з такими особливостями мотивації досягнень характеризуються низькими рівнями розвитку шкал «Цілі у житті», «Самоприйняття», «Автономія» та «Особистісне зростання». Для студентів цієї групи притаманно низький рівень прийняття себе, що поєднується з розмитістю цілей і життєвих перспектив, відсутністю осмислення свого досвіду та усвідомленості потенціалу сьогодення, залежністю від думок та оцінок оточуючих, нездатністю приймати власні рішення та труднощами у їх реалізації, переживанням особистісної стагнації, незацікавленістю життям і відсутністю бажання отримувати новий досвід, оволодівати новими навичками та вміннями,

переживанням низки негативних емоцій, що спонукають до самозахисту та уникання неприємних ситуацій. Орієнтація на думку інших людей та мотивація до уникнення невдач спонукає таких студентів знаходити компроміси у взаєминах з іншими для підтримки зв'язків, віднаходження власної опори, використання зовнішніх умов, які задовольняють особистісні потреби, що виявляється у середніх рівнях розвитку шкал «Позитивні відносини» та «Управління середовищем».

Четверта група майбутніх психологів із низьким і середнім рівнями мотивації до уникнення невдач та мотивації до успіху (рис. 6) характеризується середніми рівнями всіх складових психологічного благополуччя, але більшість складових знаходяться на нижній межі середнього рівня – 4 стени (шкали «Цілі у житті», «Особистісне зростання» та «Управління середовищем»).

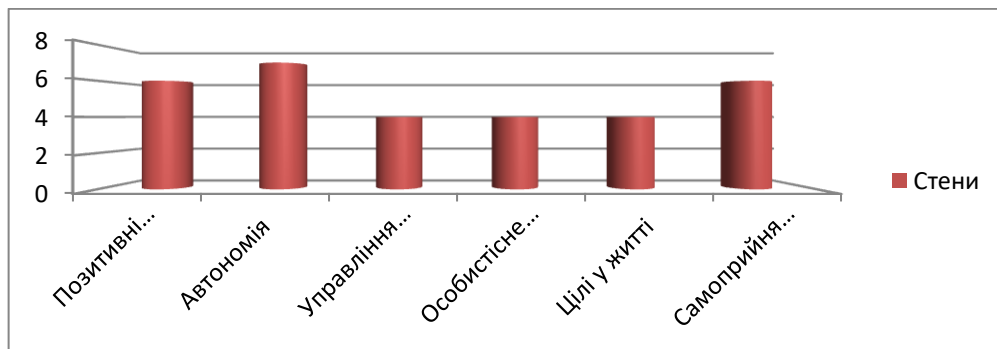

Рис.6. Рівні складових психологічного благополуччя студентів з четвертим типом мотивації досягнень

Студенти цієї групи мотивації досягнень не переживають сильних негативних емоцій щодо власних неуспіхів та не намагаються за всяку ціну досягнути бажаної мети, що надає їм певної внутрішньої стабільності, дистанціювання від зовнішній подій, достатнього рівня автономії, можливість регулювати власну поведінку й оцінювати себе, виходячи з власних норм, прийняття власних особливостей, що включає як хороші, так і погані якості, здатності встановлювати позитивні стосунки з оточуючими, уникати конфліктів, відсутність бажання домінувати та бути лідером у групі, дозволяє сформувати близькі, приємні та довірчі відносини з оточуючими, знаходити компроміси у взаєминах (середній рівень прояву за шкалами «Позитивні відносини», «Автономія», «Самоприйняття»). Низький рівень особистих домагань, неусвідомленість власних цілей, бажань та здатності віднайти нові смисли власного досвіду викликають відчуття нездатності управління своїм життям, відсутністю розуміння та бажання віднаходити засоби та механізми керування собою, життям в цілому, а часта зміна життєвих перспектив не дозволяє досягти успіху у професійній сфері діяльності.

Дискусія. Дослідження взаємозв'язку мотивації та психологічного благополуччя студентів актуальне у психологічній літературі, але єдиного підходу до проблеми психологічного благополуччя немає та розглядаються багато його аспектів. П.П. Фесенко та Т.Д. Шевеленкова психологічне благополуччя розглядають крізь призму спрямованості особистості на позитивне функціонування, якщо особистість не має спрямованості на позитивне функціонування, поступово таке функціонування стає негативним для себе і інших, тобто стає руйнівним функціонуванням (Фесенко & Шевеленкова, 1998). І.В. Заусенко «психологічне благополуччя» визначає як переживання задоволеності власним життям як результату позитивного функціонування досягнутого за допомогою особистісного саморозвитку (Заусенко, 2013). С.А. Водяха психологічне благополуччя розуміє «... як стійку психічну властивість, що полягає в домінуванні позитивних емоцій, наявності тісних взаємин, суб'єктній включеності в життєдіяльність, усвідомлення життя і позитивної самомотивації» (Водяха, 2013). М. Селігман поняття «благополуччя людини» розглядає як діяльність людини з позитивною ефективністю (Селігман, 2010). Концепція психологічного благополуччя К. Ріффа є базисом опитувальника, який отримав широке застосування в психології для виміру вираженості основних складових психологічного благополуччя (Ryff, 1998).

Л.В. Куліков вказує на вплив позитивних і негативних мотивів на забезпечення психологічного благополуччя особистості. Домінування позитивних мотивів у студентів є основою для самовдосконалення та самореалізації. Негативні мотиви призводять до уникнення навчальної діяльності та деструктивних форм поведінки студента (Куліков, 2004).

Л.З. Сердюк серед векторів спрямованості мотивації студента в навчальній діяльності виокремлює мотивацію психологічного благополуччя та самореалізації особистості (Сердюк, 2014). Т.О. [Гордєєва](#), виокремлюючи три базові типи мотивації (внутрішню, автономну та контрольовану),

вказує на негативний вплив контрольованої мотивації на психологічне благополуччя студента. Домінування контрольованої мотивації пов'язано зі зниженням суб'єктивного благополуччя та професійними досягненнями. Внутрішня мотивація позитивно впливає на стан психологічного благополуччя, задоволеність собою та життям, але сильно виражена мотивація може негативно впливати на психологічне благополуччя та призводити до перевтоми та виснаження. Автономна зовнішня мотивація не перешкоджає навчальній успішності студентів та суб'єктивному благополуччю студента (Гордеева & Осин, 2013). Дослідження Е. Еліот виявило, що учні з орієнтацією на уникнення невдач характеризувалися зниженням рівня самооцінки, особистого контролю, життєвої сили і задоволеністю життям (Elliot, Murayama & Pekrun, 2011). Дослідження М.Г. Нікітської пов'язує цілі уникнення демонстрації результативності зі збільшеними показниками хронічної депресії. Домінування ж мотивації майстерності створює позитивні моделі пізнання, сприяє внутрішньому інтересу та викликає почуття задоволення від виконання завдання (Никитская, 2019).

Отже, результати досліджень, сфокусованих на проблемі психологічного благополуччя, недостатньо ґрунтовні та однозначні. Актуальним напрямом подальших досліджень є вивчення механізмів та закономірностей впливу мотивації досягнень на самоефективність студентів у процесі професійної підготовки та формування системи мотивації майбутнього психолога, заснованої на мотиві психологічного благополуччя.

Висновки. Дослідження мотивації досягнень майбутніх психологів виявило, що загалом студентам притаманний середній рівень мотивації до успіху та високий рівень мотивації до уникнення невдач, при чому майже половина студентів характеризується низьким рівнем мотивації до успіху та високим і дуже високим рівнем мотивації до уникнення невдач. Ураховуючи результати одночасно двох методик дослідження мотивації, було виокремлено чотири групи студентів із різними типами мотивації досягнень та досліджено особливості основних складових психологічного благополуччя майбутніх психологів. Найбільшого рівня розвитку основні складові психологічного благополуччя виявлено у студентів із другим типом мотивації досягнень, що характеризуються високим, занадто високим рівнем мотивації до успіху та низьким і середнім рівнем мотивації до уникнення невдач. Студентам притаманні високі рівні прояву майже всіх складових психологічного благополуччя. Наступним за рівнем розвитку суб'єктивного благополуччя є студенти-майбутні психологи з першим (з високим та дуже високим рівнем мотивації до успіху та мотивації до уникнення невдач) та четвертим типами мотивації досягнень (з низьким, середнім рівнем мотивації до уникнення невдач та мотивації до успіху), але більшість шкал у четвертій групі знаходяться на нижній межі середнього рівня розвитку. Найменш схильні переживати стан психологічного благополуччя студенти з високим, занадто високим рівнем мотивації до уникнення невдач та низьким і середнім рівнем мотивації до успіху, у яких виявлений низький рівень розвитку майже за усіма складовими психологічного благополуччя.

Отже, особливості типу мотивації досягнень регулюють активність майбутніх психологів у сфері міжособистісних відносин, досягненні цілей та їх реалізації, спрямовують процес особистісного зростання, зумовлюють особливості ставлення до себе та свого досвіду, що може спонукати до навчальної діяльності, професійного становлення, використання особистісних ресурсів чи деструктивно впливати на процеси саморозвитку, професійної адаптації та практичну діяльність майбутнього психолога.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Вієвська, М.Г. & Красовська, Л.Г. (2011). Формування мотивації фахівця до безперервної професійної освіти. *Вища школа*, (1), 75-82.

Водяха, С.А. (2013). Предикторы психологического благополучия студентов. *Педагогическое образование в России*, (1), 70-74.

Гордеева, Т.О. (2014). Базовые типы мотивации деятельности: потребностная модель. *Вестник Московского университета. Психология*. Серия 14. (3), 63-78.

Гордеева, Т.О., Сычѳв, О.А. & Осин, Е. Н. (2013). Внутренняя и внешняя учебная мотивация студентов: ее источники и влияние на психологическое благополучие. *Вопросы психологии*. № 1, 35-45.

Заусенко, И. В. (2013). Личностные детерминанты психологического благополучия педагога: автореф. дис. канд. психол. наук. Екатеринбург.

Кревська, О.О. (2016). Мотиваційна детермінація професійної самоефективності особистості. *Психологічні перспективи*, (30), 86-95.

Никитская, М.Г. (2019). Исследования целей достижения и направленности в контексте учебной мотивации. *Современная зарубежная психология*. Т. 8. (2), 26-35.

Подшивайлов, Ф.М. (2014). Соотношение мотивации достижения успеха и мотивации избегания

неудач: от биполярности в теории к квадриполярности на практике. *Актуальні проблеми психології, Психологія творчості*, Т.ХІІ, (20), 284–293.

Селигман, М.В. (2010). В поисках счастья. Как получать удовольствие от жизни каждый день. Изд-во «Манн, Иванов и Фербер», 320.

Сердюк, Л.З. (2014). Особистісна самореалізація та психологічне благополуччя як основні стратегічні лінії мотивації учіння студентів ВНЗ. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія*. Вип.687.Чернівці, 151-159.

Шевеленкова, Т.Д. & Фесенко, Т.П. (2005). Психологическое благополучие личности (обзор основных концепций и методика исследования). *Психологическая диагностика*, (3), 95-129.

Elliot, A., Murayama, K. & Pekrun, R. (2011). Achievement Goal Model. *Journal of Educational Psychology*. Vol. 103, (3), 632-648.

Ryff, C.D. (1998). The contours of positive human health. *Psychological Inquiry*. Vol. 9, 719-727.

REFERENCES

Viyevs'ka, M.H. & Krasovs'ka, L.H. (2011). Formuvannya motyvatsiyi fakhivtsya do bezperervnoyi profesiynoyi osvity [Formation of specialist motivation for continuing professional education]. *Vyshcha shkola*, (1), 75-82.

Vodyakha, S.A. (2013). Predyktory psykholohycheskoho blahopoluchyha studentov [Predictors of students' psychological well-being]. *Pedahohycheskoe obrazovanye v Rosyy*, (1), 70-74.

Hordeeva, T.O. (2014). Bazoye typu motyvatsyy deyatelnosti: potrebnostnaya model [Basic types of activity motivation: need model]. *Vestnyk Moskovskoho unyversyteta. Psykholohyya*. Series: 14. (3), 63-78.

Hordeeva, T.O., Sychev, O.A. & Osyn, E.N. (2013). Vnutrennyaya y vneshnyaya uchebnaya motyvatsyya studentov: ystochnyky y vlyyanye na psykholohycheskoe blahopoluchye [Internal and external educational motivation of students: its sources and impact on psychological well-being]. *Voprosy psykholohyy*. (1), 35-45.

Zausenko, Y.V. (2013). Lychnostni deternynantu psykholohycheskoho blahopoluchyha pedahoha [Personal determinants of the psychological well-being of a teacher]: *avtoref.dys .kand. psykhol. nauk*. Ekaterynburh.

Krevs'ka, O.O. (2016). Motyvatsiyina deternynatsiya profesiynoyi samoefektyvnosti osobystosti [Motivational determination of professional self-efficacy of the individual]. *Psykholohichni perspektyvy*, (30), 86-95.

Podshyvalov, F.M. (2014). Sootnoshenye motyvatsyy dostyzenyya uspekha y motyvatsyy yzbehanyya neudach: ot bypolyarnosti v teoryy k kvadrypolyarnosti na praktyke [Correlation between the motivation for success and the motivation for avoiding failure: from bipolarity in theory to quadrupolarity in practice]. *Aktual'ni problemy psykholohiyi, Psykholohiya tvorchosti*, Т.ХІІ, (20), 284-293.

Selyhman, M. V. (2010). V poyskakh schastya. Kak poluchat udovolstvye ot zhyzny kazhduy den [In search of happiness. How to enjoy life every day]. Yzd-vo «Манн, Иванова и Фербер», 320.

Serdyuk, L. Z. (2014). Osobystisna samorealizatsiya ta psykholohichne blahopoluchchya yak osnovni stratehichni liniyi motyvatsiyi uchinnya studentiv VNZ [Personal self-realization and psychological well-being as the main strategic lines of motivation for university students' learning]. *Naukovyy visnyk Chernivets'koho universytetu. Pedahohika ta psykholohiya*. Vyp.687. Chernivtsi: Chernivets'kyu nats.u-t, 151-159.

Shevelenkova, T.D. & Fesenko, T.P (2005). Psykholohycheskoe blahopoluchye lychnosti (obzor osnovnykh kontseptsyy y metodyka yssledovanyya) [Psychological well-being of an individual (review of basic concepts and research methods)]. *Psykholohycheskaya dyahnostyka*, (3), 95-129.

Nykytskaya, M.H. (2019). Yssledovanyya tseley dostyzenyya y napravlennoy v kontekste uchebnoy motyvatsyy [Studies of achievement goals and focus in the context of educational motivation]. *Sovremennaya zarubezhnaya psykholohyya*. Т. 8. (2), 26-35.

Elliot, A., Murayama, K. & Pekrun, R. (2011). Achievement Goal Model. *Journal of Educational Psychology*. Vol. 103, (3), 632-648.

Ryff, C. D. (1998). The contours of positive human health. *Psychological Inquiry*. Vol. 9, 719-727.

O. Igumnova, L. Dzhyhun, A. Rudenok

PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF FUTURE PSYCHOLOGISTS WITH DIFFERENT TYPES OF ACHIEVING MOTIVATION

Abstract

The purpose of the article is to investigate the components of psychological well-being of future psychologists with different types of achievement motivation. To study the motivation of students' achievements were used "Methods of diagnosis of personality motivation to success" and "Methods of

diagnosis for motivation to avoid failures" of T. Ehlers and method "Scales of Psychological Well-being" K. Riff in the adaptation of T. Shevelenkova and T. Fesenko. The problem of motivation of achievements and psychological well-being of future psychologists is investigated in the article. Taking into account the levels of two methods of motivation research, four groups of students with different types of achievement motivation were identified and psychological characteristics of future psychologists by types of achievement motivation were characterized. It has been determined that for the future psychologists there is an average level of motivation for success and a high level of motivation for avoiding failures. The major components of psychological well-being are found in students with the second type of achievement motivation, characterized by high and too high levels of motivation for success and low and medium levels of motivation for avoiding failure. The second type of achievement motivation is characterized by high levels of expression of almost all components of psychological well-being. Next in level of development of the components of subjective well-being are psychology students with the first (with high and very high level of motivation for success and motivation to avoid failure) and the fourth type of achievement motivation (with low and medium level of motivation for avoidance of failure and motivation for success), but most of the components of psychological well-being in group four are at the lower end of the median level of manifestation. The least well-developed components of psychological well-being in students with the third type of achievement motivation (with high, too high levels of motivation to avoid failure, and low and medium levels of motivation to succeed) that have low levels of development in almost all components of psychological well-being. The current direction of further research is to study the mechanisms and patterns of the influence of achievement motivation on self-efficacy in the professional training of future psychologists.

Keywords: *motivation; achievement motivation; motivation for success; motivation for avoiding failures; psychological well-being; components of psychological well-being; future psychologists.*